
DICHTERBIJ

Lijden aan niet toegestaan genot

Gerard Lohuis

Ze lijdt aan het leven. Hij lijdt met haar mee. In die grote flat waar dichtgetrokken, fletse gordijnen verhullen dat twee mensen niet met en niet zonder elkaar door het leven kunnen. Hij heeft voor noodsituaties zijn eigen huis aangehouden waarin hij zich kan terugtrekken op momenten dat ze hem naar buiten jaagt. Zij is degene die de commando's geeft en hij probeert er zo goed en kwaad als het gaat, zijn weg in te vinden. "Jij geeft niets om mij", roept ze bits en hij antwoordt met een zucht. Zo'n zucht waar het antwoord in opgesloten zit. Wanneer hij echt iets zou zeggen, is dat voor haar een aanleiding er nog een schepje bovenop te doen. Nee, eigenlijk lijdt hij aan haar, maar zelf noemt hij het liefde.

Sinds de opname in het psychiatrische ziekenhuis zijn ze onafscheidelijk. Hij is haar excuus geworden om te blijven leven, nadat ze een serieuze suïcidepoging had gedaan. Door een ongelukkige samenloop van omstandigheden is ze ontdekt op het moment dat ze bezig was haar leven uit te blazen. Met vereende krachten heeft men haar er in het ziekenhuis bovenop geholpen. Met een mengeling van walging, boosheid en wanhoop keerde ze vanuit haar vermeende laatste tocht terug naar de werkelijkheid die ze zo verafschuwde. Ze was boos op zichzelf omdat ze het niet slimmer had aangepakt, boos op de buurman die het gas had geroken en poolshoogte was komen nemen, boos op de wereld waarin ze niet wilde leven en dat laatste maakte haar wanhopig. Vanuit haar geloofsovertuiging had ze bovendien een ernstige zonde begaan door haar leven ter hand te willen nemen waar ze volgens de schepper geen recht op had. Wat door god was gegeven, mocht niet zo maar genomen worden, waarmee maar was aangetoond hoe zondig ze was. Ze was getekend door schuld en boete waarbij iedere vorm van genieten, hoe zeer ze er naar verlangde, verbannen diende te worden.

Op de opnameafdeling heeft ze hem ontmoet. Zijn vrouw was twee jaar er voor overleden en geen medicijn had tot dan toe geholpen. Totdat hij haar tegenkwam. Hij had met haar te doen en legde daarmee een zware last op zijn schouders. Iets wat hij op dat moment niet kon weten. Hij werd voor haar een reden om te blijven leven want er moest voor hem gezorgd worden. Twee bejaarde mensen die elkaar om hun eigen redenen nodig bleken te hebben. Hij wilde van haar houden en zij wilde de schuld van het leven niet in haar eentje op zich nemen. Uiteindelijk vertrokken ze naar hun eigen woning, maar langzamerhand verbleef hij meer bij haar thuis en gingen ze zonder het af te spreken samenwonen. Een spel van haat en liefde was begonnen.

Zij verdraagt het niet dat mensen om haar geven. De enkele familieleden die nog naar haar om probeerden te zien, zijn overladen met verwijten. Gescholden en afgesnauwd aan de deur, hebben ze het tenslotte uit zelfbescherming opgegeven om nog langs te komen. Zij verwijt hen nu dat ze nooit van haar hebben gehouden. Wanneer ik weer eens bij haar langs kom, vertelt ze me hoe ze als twaalfjarig meisje voor haar drie jongere zusjes en voor haar broertje moest zorgen omdat vader er met een andere vrouw vandoor was gegaan en moeder met allerlei klachten regelmatig in bed lag. Alles in haar leven is vanaf dat moment mis gegaan. Een opleiding die ze heeft willen volgen is afgebroken

omdat ze het niet kon combineren met het appèl dat er thuis op haar werd gedaan. Een baan als schooljuffrouw kon ze wel vergeten zoals ze alles wel kon vergeten wanneer ze iets voor zichzelf wilde.

Hij is als succesvol manager in de herfst van zijn leven beland nadat hij jarenlang voor zijn werk onderweg is geweest. Juist op het moment dat hij zijn afwezigheid thuis goed kon maken en hij samen met zijn vrouw kon gaan genieten van een welverdiend pensioen, kwam zijn vrouw te overlijden. Nooit heeft hij in zijn leven gedacht dat hij ergens spijt van zou krijgen, maar na de dood van zijn vrouw werd hij overweldigd door de gedachte dat zijn leven gebaseerd is geweest op verkeerde keuzes. Daar hielp geen enkele vorm van prozac tegen.

“Jij gaat straks natuurlijk fijn naar de schouwburg voor dat concert”, sneert ze.

“Ja, je mag wel mee. Gaan we fijn samen. Dat vind ik leuk”

“Je denkt toch niet dat ik naar de Mattheüs Passion ga luisteren. Hoe haal je het in jouw hoofd”. Hij zucht en straks in de zaal mag hij van zichzelf niet genieten. Het is de last die hij op zijn schouders neemt. Zij zit in stilte thuis en lijdt aan de afwezigheid van niet toegestaan genot.